

DE LESSEN

Michela Murgia

De lessen

Vertaald uit het Italiaans
door Manon Smits

Dit is een verhaal waarin gebeurtenissen die in de wereld plaatsvinden op literaire wijze zijn verwerkt. Hoewel geïnspireerd op werkelijke situaties, moet elke verwijzing naar bestaande personen en waargebeurde feiten als toevallig worden beschouwd.

De citaten uit *Così fan tutte*, opera van Wolfgang Amadeus Mozart met libretto van Lorenzo Da Ponte, zijn overgenomen uit de vertaling van Stefaan van den Bremt.

Oorspronkelijke titel *Chirú*

© 2015 Giulio Einaudi editore s.p.a., Turijn

© 2017 Nederlandse vertaling Manon Smits /

Uitgeverij Wereldbibliotheek

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Nico Richter

Omslagbeeld © Jill Ferry / Trevillion Images

Foto auteur © Meloni Deidda

NUR 302

ISBN 978 90 284 2694 8

www.wereldbibliotheek.nl

Ik denk altijd aan je.
Ik denk te veel aan je.
Mijn jongen, zelfs als ik me je aartslelijk voorstel
hou ik alleen maar meer van je.

Federico García Lorca aan Salvador Dalí

Les een

Chirú kwam bij me zoals drijfhout op het strand belandt, glad en kronkelig, afval dat een lange tocht over zee heeft overleefd. Hij ging gekleed als een volwassene en had een brutale achteloosheid over zich, maar je kon zien dat de armen in de mouwen van zijn orkestjasje zo lang waren dat ze alleen maar slungelig konden zijn. Hij had een viool bij zich, en degene die hem had gezegd hierheen te komen had hem voorgespiegeld dat hij die naast mij op het podium zou kunnen bespelen. Vrezend voor de onervarenheid die op zijn gezicht stond te lezen, vond ik een vriendelijke manier om hem te zeggen dat ik liever zonder muziek wilde acteren en daarmee ging hij akkoord, waarbij hij geen enkele wrok toonde jegens die eerste blijk van wantrouwen. Hij nam plaats op het balkonterras in het oude centrum en luisterde met dezelfde aandacht naar me als de overige aanwezigen.

Na afloop van mijn voorstelling, in de nog warme duisternis van oktober, verraste hij me met de vraag of hij met ons gezelschap mocht gaan eten. Ik bekeek hem aandachtig. Hij was piepjong, misschien niet eens achttien, maar hij had iets gekwelds in zijn blik, alsof hij nu al vanuit een beledigde positie naar de wereld keek. Ik wou dat ik kon zeggen dat er meteen een bijzondere affiniteit was tussen ons, maar dat zou gelogen zijn: ik herkende Chirú aan de geur van verrotte din-

gen die vanuit zijn binnenste kwam, want dat was ook mijn geur.

Tot mijn achtste was ik een gelukkig kind geweest. Dat je ook ongelukkig kon zijn ontdekte ik op een avond toen het feest was, en het dorp was doordrongen van de geuren van geroosterde vis, van vochtige jutezakken en suikerspin. Ons huis lag direct aan het plein en het park waar mijn broer en ik altijd gingen spelen met de andere kinderen.

Die dag ging de zon al bijna onder toen we thuiskwamen, onder de modder en het bloed als kleine dieren die aan het slachthuis waren ontsnapt, hij met zijn nieuwe broek al in de kreukels en ik met grote verachting voor het jurkje dat mijn moeder wekenlang voor me had zitten breien tijdens de winterse afwachting van die eerste warmte. Als ik er nu aan terugdenk, realiseer ik me dat het misschien wel allemaal juist kwam door dat vervloekte jurkje, waarvan de melkkleurige ruwe wol kriebelde als paardenhaar toen het in contact kwam met mijn zweet; door die wrijving, en door de gehaakte volants die aan elke tak bleven hangen, had ik er al vanaf het eerste moment een hekel aan. Ik had het ook nog voor elkaar gekregen ermee aan een struik te blijven haken waardoor ik het breisel juist aan de zoom had uitgehaald, met een onthullende onverschilligheid die bij mijn moeder een zweem van wrok opriep die ze maanden zou blijven koesteren. Het patroonsfeest viel eind mei, in een tijd dat de tussenseizoenen nog wisten wat hun te doen stond: ondanks de warmte overdag was er na zonsondergang een ijskoude vochtigheid neergedaald waardoor alles nat was geworden, de stoeltjes van de kermisattracties en de kleurige gondels van de spin waarvan mijn vader ook dit jaar weer had gezegd dat ik er niet in mocht omdat ik er te klein voor was.

Papa was geen vrolijke man. Toen wij thuiskwamen was hij al twintig minuten klaar om weg te gaan, en aan zijn gezichtsuitdrukking was te zien dat zijn humeur er niet beter op was geworden tijdens het wachten.

In elk huishouden is er één lid van het gezin dat de stemming van alle anderen bepaalt. Die onmerkbare hiërarchie, waardoor één enkel gezinslid stilzwijgend het emotionele overwicht krijgt toebedeeld, heeft niets te maken met leeftijd of geslacht, en evenmin met de intelligentie van degene die deze macht uitoefent. Ik heb gezinnen gezien die hun humeur afstemden op het pruilgezichtje van een pasgeborene, op het chagrijn van een bejaarde of het gevele van een klein meisje, maar bij ons thuis was die macht stevig in handen van mijn vader, die met één blik de zon kon laten opkomen of ondergaan op de gezichten van mama en Daniele. Mij leek het verstandig om me aan te passen, vooral wanneer hij me zo aanstaarde als op die bewuste avond.

‘We gaan naar het feest,’ zei hij zonder meer. Mijn moeder vond het raadzaam haar preek uit te stellen en ons een jasje aan te doen dat, met het excuus dat het ons zou beschermen tegen de vochtige lucht, in elk geval voor een deel de rampzalige gevolgen van onze ongehoorzaamheid zou verhullen.

We verlieten het huis als één gezin, en droegen met z’n allen de onzichtbare last van die vormelijkheid die in de provincie nog altijd synoniem is met ‘zondag’. De burens hadden, als ze het soort mensen waren geweest die dergelijke details opmerkten, meer kunnen opmaken uit hoe wij over straat liepen dan uit wat dan ook. Papa hield mama stevig bij de arm en ze kuierden kalm naast elkaar, hij in zijn bruinleren overjas met versleten ellebogen en zij, langer en slanker, in een saffraankleurig jasje

dat glans gaf aan haar blonde pagekopje. Een paar meter voor hen, maar op dezelfde koers even doelgericht als mijn ouders, liep Daniele als een hond die vastzit aan een strakgetrokken, onzichtbare riem; zijn blik gefocust op de lichtjes van de mechanische attracties waar hij, als elfenhalfjarige, zo vaak in mocht als hij wilde. Ik huppelde naast hem, even ordeloos als de geladderde witte nylon panty die om mijn kromme beentjes knelde.

Die avond was ik trots op mijn lakschoentjes, die blonken ondanks de krassen die ze door het grind hadden opgelopen, en ik had een opperbest humeur, ondanks mijn vader, de vermoeidheid na een hele middag spelen en mijn moeders afkeuring. Ik was tot dan toe altijd een meisje geweest dat alleen somberheid kende als de situatie daarnaar was, een meisje wier stemming uitsluitend afhing van wat er om haar heen gebeurde. ‘Ze is een beetje oppervlakkig,’ zei mama tegen haar schoonzussen, en ik was ervan overtuigd dat dat een compliment was. Op haar manier had mijn moeder gelijk: als er niet iets was wat me heel erg dwarszat bleef ik glimlachen, uren- en dagenlang, weken achtereen. Op mijn achtste was ik, in tegenstelling tot de rest van ons gezin, in staat om het geluk uit mezelf te halen.

‘We gaan naar het feest,’ had mijn vader gezegd, alsof het feest een fysieke plaats was in afwachting van onze komst, een plek die we konden bereiken door ons compact voort te bewegen, veinzend dat er gelijktijdig naartoe gaan hetzelfde was als er samen naartoe gaan. Voor Daniele en mij was dat in zekere zin ook zo: het feest was het plein voor ons huis, maar dan mooi versierd, een vertrouwde wereld maar tegelijkertijd heel bijzonder. Op het onverharde plein dat het dagelijks decor vormde van

ons spel zagen we een wonder gebeuren dat altijd maar drie dagen per jaar duurde: op geheimzinnige wijze opgeroepen door de plechtigheid van de patroonheilige verschenen er grote mechanische attracties in de vorm van alles wat kon vliegen, met gigantische zuigers die je de lucht in zwiepten te midden van harde muziek en tientallen kraampjes met speelgoed en zoetigheden die nergens anders te vinden waren, zoals suikerspin en tweekleurig roomijs waarvan de smaken om elkaar heen spirallend uit de machine met de hendel kwamen.

Het feest was het samenkomen van alle dingen die wij verbluffend vonden, maar het was ook het bewijs dat blijdschap op bestelling mogelijk was: een vreugde die jaarlijks eind mei werd gepland, bestaande uit emoties in ruil voor muntjes en lachsalvo's afgestemd op de duur van één rondje in de rupsachtbaan. Mijn vader en moeder gingen niet in de rupsachtbaan, en ook niet in de andere attracties. Ze namen geen suikerspin en ook geen tweekleurig ijs. Ze kochten niets voor zichzelf bij de speelgoedkramen. Ik weet niet wat mijn vader in gedachten had wanneer hij zei dat we naar het feest gingen, ik weet alleen dat het niet dezelfde plek was als waar ik naartoe ging.

Mijn broer bleef ineens staan voor een kraam, aangetrokken door de valstrik van veelkleurig aas dat sluw op kinderhoogte was uitgezet. Er hingen doosjes vol glazen nepparels, pistolen waarmee je zuignappijltjes kon schieten, verkleedsets waarmee je je kon uitdossen als indiaan of buikdanseres, puzzels van tekenfilmfiguren als Tiger Mask en UFO Robot Grendizer, windmolentjes in alle maten, barbie zwembadsets en barbie campersets, ballonnen die in de vochtige lucht dobberden, My Little Pony's in alle kleuren van de regenboog, Ciccibello-baby poppen en hoepels.

Daniele had een waterpistool met een tank van twee liter gezien, een ontzagwekkend ding dat hem een zekere overwinning zou bezorgen bij de schietpartijen tussen de oleanders in het park, en hij besloot dat hij dat wilde hebben. Het kostte twaalfduizend lire, drieduizend minder dan het bedrag dat mijn ouders zich hadden voorgenomen om aan ons allebei te besteden, en er was geen reden om hem niet zijn zin te geven voordat hij iets duurders op het oog zou krijgen; maar als er één ding was dat ik in acht jaar van verlangens had geleerd, was het wel dat mijn vader nooit meteen ja zei. Voor hem was toegeven zonder bezwaren een teken van zwakte, dus zijn eerste reactie op elke vraag was altijd een weigering; daarna kon er worden onderhandeld. ‘Dan staat straks het hele huis blank,’ zei hij kortaf. In Danieles ogen glansde ontzetting. ‘Nee, echt niet, ik speel er alleen buiten mee, dat beloof ik.’ Hij wierp mama een hondstrouwe blik toe: ‘Dat beloof ik!’ Zij fronste haar wenkbrauwen alsof ze erover moest nadenken, en ze wachtte een paar tellen voordat ze papa aankeek. Ik herkende die opeenvolging van gezichtsuitdrukkingen en ik dacht geen moment dat Daniele dat waterpistool misschien niet zou krijgen; het verbaasde me dat hijzelf, die toch bijna vier jaar langer de tijd had gehad dan ik om dat spel van weifelende blikken te bestuderen, er nog steeds in trapte. ‘Als je moeder het niet erg vindt om jouw troep op te ruimen...’ Wanneer mijn vader toestemming gaf was die altijd voorwaardelijk: de gevolgen konden hem niets schelen, maar hij behield zich steeds het recht voor om je met een ‘Ik had het je gezegd’ om de oren te slaan. Voor mijn broer was het voldoende om een vreugdekreet te slaken, wat een voldaan lachje ontlokte aan mama’s gezicht. Terwijl de verkoper het waterpistool loshaakte van de display, zag ik dat mijn moeder zich naar mij toekeerde. Ze zei: ‘Eleo-

nora, jij ook iets.' Ze zei het precies zo, zonder vraagteken, maar daar trok ik me niets van aan want te midden van die overvloed aan plastic spullen had ik al iets gezien wat zo verbluffend was dat het niet eens bij me was opgekomen ervan te dromen. Tussen de roze buggy's en poppen in alle soorten en maten schitterde een wit-met-gouden ijskarretje in retrostijl, met draaiende wielletjes, een set van acht hoorntjes in nepwafel en evenzoveel kleurige ijsbolletjes die je erop kon schroeven. Boven het karretje hing een gestreept spandoek waarop je de tekst ICE CREAM kon bevestigen, en ik vond het zo'n wonder in giftige pasteltinten dat alle spelletjes die ik 's middags deed er op slag bij verbleekten. Op het prijskaartje stond met stift geschreven dat het achttienduizend lire kostte, meer dan het bedrag dat voor mij was gereserveerd, tenzij we het geld dat Daniele had uitgespaard erbij zouden kunnen tellen. Ik was zo naïef om te denken dat dat kon. 'Ik wil graag die,' zei ik terwijl ik de verkoper op het karretje wees.

Daniele was zijn pistool al uit de verpakking aan het halen en lette totaal niet op wat er gebeurde. Mijn vader keek me aan, wachtte een paar tellen en liep toen naar de kraam terwijl de speelgoedverkoper al bezig was het ijskarretje te pakken. 'Laat maar, dank u, maar het is niet goed,' zei hij op de hoffelijke toon die hij alleen gebruikte tegenover mensen die hem geen zier interesseerden. Ik keek mijn moeder vragend aan. *Het is niet goed* was niet de opening tot onderhandeling die ik had verwacht. Het was een obstakel waar je geen enkele van de beloften tegenover kon zetten die ik al op het puntje van mijn tong had liggen. Op een *Het is niet goed* kon je maar op één manier reageren, en dat was de reactie die mijn vader altijd het kwaadst maakte. 'Waarom niet?' Zodra ik de vraag had gesteld begreep ik dat ik een fout had gemaakt. Mijn vader liet niet merken dat

hij me gehoord had, maar mijn moeder wendde haar blik van me af en Daniele de zijne van zijn waterpistool. De speelgoedverkoper stond nog achter de toonbank met het karretje half losgehaakt, in een komische afwachtende houding. ‘Het is een geweldig stuk speelgoed,’ waagde hij. ‘Het maakt geen rommel, het maakt geen lawaai en er zitten geen kleine onderdelen aan die kunnen worden ingeslikt.’ Hij zei het om mijn ouders te overtuigen, maar intussen glimlachte hij naar mij, en in die glimlach zag ik het enige element dat de minderheid waarin ik me bevond in balans kon brengen. ‘Waarom is het niet goed?’ vroeg ik nog eens, me nog niet helemaal bewust van het feit dat de spanning die ik voelde niet langer het speeltje betrof. Mijn vader gaf weer geen antwoord. Hij staaarde mijn moeder aan met een duistere blik die ik al van hem kende, maar waarvan ik voor het eerst de betekenis vermoedde. Die had ik gezien bij bepaalde hondenbaasjes, en een paar keer had de meester van een andere klas zo naar me gekeken. Soms zag je dat de oudere jongens het met zo’n blik tegen elkaar opnamen, wanneer er moest worden beslist wie er ienemienemutte zou doen of wie er in de goal zou staan, totdat er eentje als winnaar uit de bus kwam. Het was geen boze blik, het was iets ergers, en ik herkende hem omdat hij iets moois had.

Na afloop van dat echtelijk stilzwijgen keek mijn moeder me aan en zei emotieloos: ‘Omdat jij geen respect hebt voor je spullen.’ En ze voegde eraan toe: ‘Kijk maar wat je met je jurkje hebt gedaan.’ De speelgoedverkoper hing het karretje terug. Zelf legde ik me er niet zo snel bij neer, ik was er meer op gericht om aan te tonen hoe inconsequent dat argument was, dan om de onderliggende boodschap ervan op te pikken. ‘Dani heeft zich ook vies gemaakt en voor hem hebben jullie

wel iets gekocht.' Ik zocht steun bij mijn broer, maar het enige wat ik terugkreeg was een golf primitieve haat. Als hij het risico liep zijn waterpistool kwijt te raken wanneer de toegankelijkheid die hem ten deel was gevallen moest worden uitgebreid naar mij, wist Daniele wel welke kant hij moest kiezen: die van zijn pistool.

Papa stond zwijgend te kijken naar de mechanische attracties, alsof hij een voorbijganger was die toevallig bij ons in de buurt was beland. Hoe nadrukkelijker zijn desinteresse was, hoe verbeterener mijn moeder zich gedroeg en hoe behoedzamer mijn broer. 'Hou erover op, Eleonora. Nee is nee, nu gaan we.' Bij die woorden bleef ik staan en zette een stap terug in de richting van de kraam. Voor me hield Daniele zijn pistool stevig vast alsof iemand het wilde afpakken, mama had een smekende glans in haar ogen en mijn vader achter haar straalde de spanning uit van een boogsnaar net voor die wordt losgelaten. Voor het eerst had ik het idee dat ik ze zag zoals ze waren: een groep onbekende bloedverwanten, opgesloten in een spel van wederzijds overleven waarbij ik voor alle drie, om verschillende redenen, degene was die kon worden opgeofferd. Mijn moeder en Daniele wendden hun blik af, maar mijn vader bleef naar mij staren; ik had weliswaar nog iets moois gezien in de macht die zijn ogen op mama uitoefenden, maar wat hij nu in mij zag beviel hem totaal niet. Ineens overviel me een gevoel van absolute eenzaamheid, waardoor er iets breekbaars knapte in mijn binnenste, wat te maken had met de integriteit van de kindertijd.

Ik begon te huilen, eerst stilletjes, daarna zo hard snikkend dat mijn hele lijf schokte en mijn armen en benen bijna hysterisch begonnen te trillen. Krijsend werd ik weggesleept van de kraam, in het wilde weg schoppend tegen de benen van mama, terwijl zij vergeefs probeerde mijn hand vast te pakken.

‘Je hebt ons vreselijk voor schut gezet,’ zei mijn vader later, bezweet en met zijn haren in de war, terwijl hij zijn riem weer door de lussen van zijn broek haalde. ‘Je had die verkoper niet rechtstreeks mogen aanspreken,’ voegde mijn moeder eraan toe. Ik keek haar aan alsof ik haar geloofde, maar we wisten allebei dat ik die straf niet verdiend had vanwege mijn gedrag in het openbaar, en ook niet vanwege het feit dat mijn vergeefse gejammer sommige mensen had gewezen op onze beperkte financiële middelen. Wat mijn vader beschamend vond was de blik die hij noodgedwongen tot mijn moeder had moeten richten in mijn bijzijn. Het was het feit dat ik de kleingeestigheid van mijn broer had gezien. Het was de helderheid waarmee ik de schipperende lafheid had waargenomen van mijn moeder, meedogenloos in haar rol als bewaker van een tucht waarvan ze zelf het eerste slachtoffer was.

Wat mijn vader me niet had vergeven was mijn besef, mijn inzicht in zijn dominantie, dezelfde inkijk in andermans afgrond die me er dertig jaar later, tijdens een oktoberavond op een balkonterras in het oude centrum van Cagliari, toe dreef om te gaan eten met een achttienjarige jongen die ik nooit eerder had gezien.

Les twee

Er zaten nog meer mensen bij ons aan tafel, maar hen herinner ik me slechts vaag, want die jongen kwam tegenover me zitten en begon meteen te praten, op een onbevangen toon die contrasteerde met zijn jeugdige leeftijd. Ik merkte dat hij heel weinig at, maar hij praatte aan één stuk door en maakte me deelgenoot van zijn hele hebben en houden, zo vertrouwelijk als je als volwassene maar zelden tegenover vrienden bent. Hij was een overstromende rivier: 'Ik heb verkering met een meisje, ze heet Anna, ik ben dol op haar.' Toen vervolgde hij op gedempte toon: 'Het probleem is dat zij ook een andere jongen leuk vindt. Maar dat vergeef ik haar.' Aan de manier waarop hij te koop liep met zijn geduld en zijn begrip werd me duidelijk dat hij het slachtoffer was van die bepaalde manier van katholiek-zijn die elke doodlopende steeg van het bestaan omvormt tot een kruis dat moet worden gedragen. Hij praatte alsof hij mij om advies vroeg, maar eigenlijk probeerde hij zich een bondgenoot te verschaffen, iemand die hem steunde in zijn mening dat hij een beter mens was dan het meisje dat hij beweerde lief te hebben. Ik ervoer dezelfde verdedering jegens hem als je zou voelen voor een kat die tegen zijn eigen spiegelbeeld vecht, en aan het glas krabt zonder dat hij zichzelf herkent.

Zijn jonge, langwerpige gezicht verschilde niet veel van dat

van de talloze andere tieners die ik in mijn leven had gezien: een mengelmoes van tegenstellingen in wording, met daarin de gloeiende vonk van een identiteit, balancerend tussen wat al was en wat nog niet was. Toch had dat algemene beeld bij hem een heel eigen, onuitwisbaar karakter dat ik niet kon negeren. Op zijn weinig uitgesproken kin, nog een en al kinderlijke rondheid, prijkten hier en daar wat plukjes donzige haargroei die omhoogreikten tot aan zijn bovenlip, vol en geprononceerd zoals die van een jongen eigenlijk beter niet kon zijn. Zijn wangen zaten onder de puistjes, waardoor hij voortdurend moest blozen: die hormonale aardbeving had niets gespaard, behalve de tere huid van zijn oogleden, blank en glad, die wonderlijk genoeg nog in zijn kindertijd waren blijven hangen. Zijn donkere ogen, de enige volgroeide schoonheid die hij had, waren groot en levendig en schoten voortdurend heen en weer met een onbeschaamde, ongekunstelde nieuwsgierigheid. Hij leek nog niet in staat de consequenties van die blik te overzien.

‘Vind jij dat ik het moet uitmaken?’

‘Ik ken je amper twee uur, ik zou nooit de verantwoordelijkheid willen nemen om je advies te geven over zoiets gevoeligs.’

‘Je hebt gelijk, dat was een stomme vraag van me.’

Terwijl hij zichzelf op de vingers tikte lachte hij me plotse-ling toe, waardoor ik het vermoeden kreeg dat de grens van zijn naïviteit veel dichterbij lag dan het leek. Waarschijnlijk was die bestudeerde glimlach niet de enige manipulatie die hij al meester was. Iemand had hem lange tijd de kans gegeven om zich op die manier te redden uit ongepaste situaties. Ik verhoogde het niveau van ons gesprek enigszins.

‘Ja, dat was een stomme vraag, net zo stom als jouw eis dat ze je zelfs in gedachten trouw moet zijn. Ik geloof er niks van dat je zelf nooit eens aan een ander hebt gedacht.’

‘Toch is het zo; ik denk altijd alleen aan haar.’

‘Heb je nooit op straat naar een meisje gekeken? Niet eens vluchtig?’

‘Nee, ik ben trouw.’

‘Trouw zijn alleen honden en carabinieri.’

‘Wat moet iemand die verliefd is dan zijn?’

‘Betrouwbaar bijvoorbeeld. Daar heb je veel meer aan dan aan trouw. Maar dat zul je nog wel een keer merken.’

‘Ik wil het nu merken, want ik voel me ellendig door dit gedoe, ik krijg het idee dat ze niet genoeg heeft aan mij...’

‘Zo te horen heb je wel een heel beperkt beeld van haar, als je verwacht dat haar belangstelling voor de menselijke soort alleen door jou bevredigd wordt. Is zij de enige persoon ter wereld in wie jij geïnteresseerd bent?’

‘Ja!’

‘Wat doe je nu dan hier bij mij?’

Ik dacht dat ik hem tuk had, maar nee. Hij wachtte iets langer voor hij antwoord gaf, en zei toen: ‘Ik weet het niet, maar misschien kom ik daar wel achter als ik je nog een keer terugzie.’

Die onbeschaamdheid maakte dat ik op mijn hoede was en ik wendde mijn blik af, zodat de nachtelijke kleuren van de stad me een alternatief boden voor zijn ogen. Onze tafel stond in de buitenlucht, en voor ons op de promenade van het bastion zagen we de silhouetten van de vele mensen die daar wandelden, duidelijk dol op hoogtes. Cagliari heeft omgekeerde fundamenten, alsof het een stad is die in de hemel hangt. Alles wat eruit omhoogtoert is van stevige rots en lijkt zich vast te klampen aan de lucht, maar alles waar de stad op steunt vindt zijn basis in kalkgrotten, karstholtes en watergangen. Het is beslist niet zo dat Cagliari pas mooi wordt als de avond valt, maar de duisternis neemt wel de scherpe kantjes weg en geeft

de stad de vluchtigheid van nog niet verbroken beloftes. Toen ik twintig was had ik er een hekel aan, maar nu ik bijna veertig was had ik het idee dat ik er geen genoeg meer van kon krijgen. Toen ik weer naar de jongen keek, zag ik dat hij aan de kraag van zijn overhemd zat te friemelen, gegeneerd door zijn eigen brutaliteit.

‘Sorry. Ik komt vast heel idioot over.’

‘Niet idioot. Hooguit wat naïef.’

‘Wat is er naïef aan het feit dat ik nog eens met je zou willen praten?’

‘Dat ik niet snap waarover je het dan zou willen hebben.’

‘Dat weet ik zelf ook niet. Over van alles.’

Terwijl de gesprekken van de overige tafelgenoten opgingen in een brij van collectief geroezemoes, staarde ik hem aan. Hij zat onderuitgezakt op zijn stoel, in een onharmonieuze, scheve houding waaraan zijn magerheid maar amper tegenwicht wist te bieden, maar de ogen waarmee hij me aankeek waren onbeweeglijk en in zijn stem lag een urgentie die de kracht had dingen te wekken die al heel lang begraven lagen. Ik kreeg de irrationele behoefte om strenger te zijn tegen hem.

‘Ik zie niet in waarom.’

‘Omdat jij een heleboel dingen weet die ik nog moet leren.’

Ik barstte in lachen uit, oprecht verbaasd, getroffen door de ogenschijnlijke eerlijkheid van zijn uitspraak.

‘Ik voel me zeer gevleid, maar als jij bedoelt wat ik denk dat je bedoelt, ben je aan het verkeerde adres: ik ben geen oude fiets waarop je het kunt leren.’

Het duurde een paar tellen voor hij de onderliggende gedachte begreep, toen kleurde hij vuurrood alsof ik hem een klap in het gezicht had gegeven.

‘Wat denk je wel... dat bedoelde ik helemaal niet!’